

1954

TMMOB

Elektrik Mühendisleri Odası

KADIN BÜLTENİ

SAYI:6 | Mart 2018

SUNUŞ

**KADIN
DOĞULMAZ
OLUNUR**

**“EŞİT İŞE
EŞİT
ÜCRET”**

**SUR'DA
YAŞAM**

**FİLM TANITIMI:
AGORA**

**KİTAP TANITIMI:
GÖLGENİN KADINLARI
KENDİNE AİT BİR ODA**

**TMMOB
5. KADIN KURULTAYI
SONUÇ BİLDİRGESİ**

SUNUŞ EMO Kadın Komisyonu	3
KADIN DOĞULMAZ OLUNUR Eylem Ölmezoğlu	5
“EŞİT İŞE EŞİT ÜCRET” Oylum Yıldır	8
SUR'DA YAŞAM Armanç Eşin	16
FİLM TANITIMI: AGORA Sevil Bulutlar Şen	20
KİTAP TANITIMI: GÖLGENİN KADINLARI KENDİNE AİT BİR ODA Özlem Özmen	22
TMMOB 5. KADIN KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ	25

TMMOB
Elektrik Mühendisleri Odası adına
SAHİBİ
Yönetim Kurulu Başkanı
Hüseyin ÖNDER

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Bahadır ACAR

YAYIN YÖNETMENİ
Banu SALMAN

YAYINA HAZIRLAYAN
EMO Kadın Komisyonu

YAYIN KOORDİNATÖRÜ
Oylum YILDIR

TASARIM
Hakkı ÜNLÜ

YAYIN TÜRÜ
Elektrik Mühendisliği Dergisi 463. Sayı
Eki'dir

YÖNETİM YERİ
Elektrik Mühendisleri Odası İhlamur
Sokak No:10 Kızılay - Ankara
Tel: +90 (312) 425 32 72 (PBX)
Faks: +90 (312) 4173818
e-posta: emo@emo.org.tr
http://www.emo.org.tr

BASIM ADEDİ
3000

BASIM TARİHİ
5 Mart 2018

BASKI YERİ
FERSA OFSET
Ostim Mahallesi, 36. Sok. D:5/c, 06374 Ostim
Osib/Yenimahalle/Ankara
Tel: +90 312 386 17 00
Fax: +90 312 386 17 04

SUNUŞ

Merhaba Değerli Kadın Üyelerimiz,

Yeni bir bültenimizle daha sizlerle buluşmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Bültenimizin yayına hazırlandığı sıralarda dünya kadınlarının yüzyıllardır eşitlik ve adalet için; baskıya, sömüreye ve şiddete son vermek için sürdürdüğü eşitlik ve özgürlük mücadelesi günü 8 Mart yaklaşmaktaydı. Kadın mücadelesinin, emek mücadelesinin dönüm noktalarından, en önemli günlerinden biri 8 Mart. Bizim günümüz, emeğimizin mücadelesinin günü... Cinsel, sınıfsal, ulusal her tür sömürüye karşı mücadelede bize güç veren, yol gösteren bu günle ilgili yazıları Bültenimizde okuyabilirsiniz.

8 Mart'ın arifesinde kadına şiddetin, tacizin, tecavüzün kol gezdiği bir hayatın içinden, emeğin, bedenin sömürsünün arşa çıktığı bir hayatın içinden sesleniyor, sizlerle buluşuyoruz. Ekim 2017'de yayınlanan son bültenimizden bu yana çok yoğun günler yaşadık. Tarihten bu yana sürekli sesi kısılmaya çalışılan kadınlar bugün ülkemizde bir de OHAL zincirine vurulmak isteniyor. Gericileşmenin, cehaletin ve şiddetin yaygınlaştırıldığı toplumsal yapıda, görsel veya yazılı hangi medya araçlarına bakarsanız bakın,

kadınlara ve çocuklara yönelik şiddet, cinayet, taciz, tecavüz haberlerinin olmadığı gün hiç yoktur ne yazık ki... Şubat ayının başında Adana'da bir düğün evinde tecavüze uğrayan 4 yaşındaki çocuğun haberi günlerdir aklımızdan çıkmıyor, öfkemiz dinmiyor... Sadece rastgele seçilmiş bir günde (17 Şubat 2018) üstelik de gündemin büyük çoğunluğunu Afrin operasyonunun oluşturduğu bir günde, rastgele seçilmiş bir haber sitesinden (ilerihaber.org), gözümüze çarpan kadına ve çocuklara yönelik şiddet, taciz, tecavüz hakkında, en az otuz civarı haberden birkaçı:

“Kırıkkale'nin Bahşili ilçesinde 28 yaşındaki genç kadın üzerine benzin dökülüp yakıldı.”

“Kocaeli'de 5 Ocak'ta kaybolduktan sonra annesi intihar eden ve 43 gün sonra cesedi bulunan Ecem'in (Ecem Balcı 17 yaşında) üvey babası genç kızı nereye gömdüğünü itiraf etti.”

“Şanlıurfa'da Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü bünyesindeki yurdun 4. katındaki tuvaletin penceresinden atlayan Ü. Ş. G. (16) hayatını kaybetti.”

Geçtiğimiz zaman içinde 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü nedeniyle birçok etkinlik gerçekleştirildi. 25 Kasım'ın hemen öncesinde bir internet haber sitesinde AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılında öldürülen kadın sayısı 66 iken geçtiğimiz 2016 yılında bu sayının 328'e, 2017'nin ilk 10 ayında ise 338'e ulaştığı bilgisi yer aldı. 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü için basın açıklaması yapan CHP Milletvekili Şenal Sarıhan "Bu cinayetlerin yüzde 50'sinden fazlası olağanüstü güvenlik önlemleriyle hayatımızın antidemokratik koşullara mahkum edildiği OHAL sürecinde gerçekleşti" açıklamasında bulundu.

OHAL sürecinde artan baskı ve şiddetin yanında KHK'lar ile sürekli işten atmaların yaşandığı bir dönemi yaşadık, yaşamaya devam ediyoruz. İşlerinden edilen birçok insanın yaklaşık yüzde 20'sini kadınlar oluşturmaktadır. Ve bu kadınlar içerisinde mühendis meslektaşlarımız da mevcuttur. Zaten çalışan kadın sayısının az olduğu, çalışma koşullarının iyi olmadığı hatta, kadınlar için daha da kötü olduğu ülkemizde; kadının ekonomik bağımsızlığının, işinin elinden alınması oldukça kötü sonuçlara yol açmaktadır. Kadınların ekonomik bağımsızlığını yitirmesi, aileye, babaya ya da kocaya yeni bağımlılık ilişkilerinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Şiddetin en çıplak hali savaşla yaşatılırken, her gün kadına ve çocuğa yönelik şiddetin zulmün farklı yüzlerine tanık oluyoruz. 2018 yılının ilk ayının sonlarına yaklaşırken basına ve bir kadın milletvekilinin meclis konuşmalarına da yansıyan haberle daha da yüreğimiz burkuldu. İstanbul Küçükçekmece'de Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde 2017 yılının ilk 5 ayında 18 yaşın altında 39'u Suriyeli olmak üzere, 115 çocuğun hamile olduğu ve bu çocukların durumlarının emniyete bildirilmediği bir kadın görevlinin çabalarıyla ortaya çıkarıldı. Belirtilen tarih aralığında hastaneye gelen hamile çocuk

sayısı 250, bunlardan 115'i için ise hiç bildirim yapılmamış durumda. Aynı kadın görevlinin bildirimine göre yılda 450-500 hamile çocuk hastaneye gelmektedir. Korkunç bir sayı örtbas etme olaylar zinciriydi, haberle birlikte karşımıza çıkan...

Meslek odalarımızda seçimlerin de gündemde olduğu günlerdeyiz. Kimi şube ve odalarda seçimler sonlanmış durumdadır. Meslek odalarımızda yönetimlerde ve tüm kurullarda, çalışmalarda kadın mühendisler olarak bizlerin aktif görevler alması her daim hedefimizdir ve meslek odalarımızın gelişiminin, değişiminin, mesleğimizin ve ülkemizin gelişimi için verilen mücadelenin yükseltilmesinin temel taşlarından bir tanesidir. Ülkemizde tüm baskılara rağmen hala muhalefetin önemli seslerinden olan Türk Tabipler Birliği, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve Türkiye Barolar Birliği'ne yönelik en yüksek düzeyde hedef gösteren açıklamaların yapıldığı bugünlerde, kadın mühendisler olarak meslek örgütlerimizi sahiplenmenin önemi daha da artmıştır. Her geçen gün artan şiddet, cinayet, taciz ve tecavüz olaylarına rağmen bu hayatta fiziksel, cinsel, ulusal, sınıfsal her türlü şiddete kadınlar olarak da insanlık olarak da karşı koyacak gücümüzün olduğunu biliyoruz, yeter ki gücümüzün farkına varalım, yeter ki birlikte olalım... Gerek meslek alanımızda, gerek toplumsal hayatta, gerekse de meslek örgütlerimizin kendi içinde cinsiyetçi, eril yaklaşımlara karşı mücadelemizin daha da yükseltileceği günlerin inancı ve 8 Mart'ın coşkusuyla sizleri selamlıyoruz.

OHAL'de de bu halde de sokaklar bizimdir, sokaklar bizimle özgürleşecek diyoruz...

Sevgiyle, dostlukla kalın..

EMO Kadın Komisyonu

“ONE IS NOT BORN, BUT RATHER BECOMES A WOMAN.”

“KADIN DOĞULMAZ, OLUNUR”

Eylem Ölmezoğlu
EMO Denizli Şubesi

Simone De Beauvoir'ın teorisinin temel formülü olan bu cümleyi (Kadın doğulmaz, olunur) tam olarak yanlış demesem de eksik yorumlamış olduğumu yenice kavıyorum. Kafamda hep kadın olmanın doğduğumuz andan itibaren bizim yaptıklarımızla ve yaşadıklarımızla bağlantılı olduğu, zaman içerisinde dönüşerek kadınlığımızı kendimizin şekillendirdiği, dolayısıyla geleceğimize odaklı biçimlenen bir kavram olduğu vardı.

Fakat konu hakkında sayfalarca okuduktan sonra anladım ki aslında “ebedi kadınlık” miti, bir tarihsel geçmişten besleniyor. Simone De Beauvoir, kadın olmanın sadece doğa gereği ya da başka bir ifadeyle biyolojik bir gerçeklik olarak tanımlanamayacağını, kadınlığın temel belirleyicisinin aslında belli bir tarihsel süreç olduğunu, medeniyet tarihi ile birlikte geçmişten gelen bu kadınlık kavramının devamındaysa her kadının kendi kişisel tarihinin ürünü olarak kadınlığını yeniden şekillendirdiğini anlatıyordu. Yani işin içinde sadece gelecek değil, geçmiş

ve sürmekte olan şimdiki zaman da vardı. Anlayacağınız bildiğimiz biyolojik cinsiyet eşit değildir toplumsal cinsiyet ve bununla birlikte toplumsal cinsiyetin kökeni nedir mevzusunun temeli.

Karışık görünüyor belki ama özünde tarihsel materyalizmi çok iyi bilen bir kuramcının kadınlığı da bu tarihsel bağlamında değerlendirmesi ve böylesi bir varoluşçu bakışı geliştirmesi çok ilham verici, hele ki 1950'ler dünyasında.

İçinde bulunduğumuz “kadınlık” durumumuz, şu anki konumuna pek çok tarihsel süreçten geçerek geldi. Biyolojik cinsiyet ile toplumsal cinsiyet ayrımının da temel belirleyicisi bu süreçler zaten. Tarihin hangi sahnesinde, ne şekilde bir şey yapsaydık durum farklı olurdu bunu hep merak ediyorum. Şu an içinde bulunduğumuz alem erkeklerin ütopyası olabilir mi? Peki aynı tarihsel süreçlerden geçtiğimiz halde erkeklerin ütopyası nasıl oldu da bizim distopyamıza dönüştü?

Şundan on yıl öncesine kadar yüreğimize su serpen “ataerkil dönemden önce anaerki vardı” iddiasının da sadece üç beş klandan ibaret bir mit olduğunun ortaya çıkmasıyla birlikte bir kez daha “hayaller anaerki, gerçekler babaerki” noktasına geri döndük.

Günümüz kadın hareketinde “sokağa çık” mottosunu kendimize slogan edindiğimiz gibi, belki yarım milyon yıl önce “mağaradan çık” sloganını da bangır bangır atmalıydık ve çıkmalıydık da. Fazlaca makro bir analiz olacak ama ben açıkçası kadının toplayıcı, erkeğin avcı olduğu iş bölümünden sonra sürecin iflah olmadığını düşünüyorum. Bana kalırsa bizi bu homoerectuslar harcadı hemşire. Biraz radikal gelebilir -ki ne sakıncası var- erkeğin avlama, öldürme, kan akıtma dolayısıyla hayatta kalma yetilerini geliştirmesinin, ona kadınlar üzerinde yüzyıllar süren bir iktidar hakkı tanıdığına inanıyorum.

Bunun yanı sıra öldürmek yerine yaşatmayı seçerek özellikle ortaçağ ve rönesans döneminde hekimlikte büyük ilerleme kat eden kadınların cadı avlarına kurban edilmesi de tarih boyunca iktidarın yaşatmak değil öldürmek üzerine kurulu bir güç dengesine bağlı olduğunu gösteriyor. Bu yüzden iddiam o ki vejetaryen bir paleolitik dönem mümkün olsaydı ya da zamanında avcı kadınlar olsaydı şu an bambaşka bir şeyi konuşuyorduk.

Hekimlik konusu geçtiğimiz günlerde, dünyaya feminist pencereden bakan internet sitesi Çatlak Zemin’in Tarihimizden bölümünde yayınlanan bir yazıyı aklıma getirdi. İngiltere’de 1800’lerde tıp eğitimi almak isteyen Sophia Jex-Blake, tek kadın için üniversitede düzenleme yapamayız diyen yönetime karşı gazete ilanı ile hekim olmak isteyen kadınları örgütlemiş ve “Edinburg Yedilisi” diye anılan bu kadınlar, akademik başvurularını kabul ettirene kadar uğraşmışlar. Mücadelenin böyle hayat verenine ne denilse az.

Velhasıl kadınlık tarihi haksızlıklarla başladı, binlerce yıl eşitsizlik içinde acıyla ve sömürüyle devam etti ve adaletsiz bir şekilde yazıldı. Ancak tarihimiz, son iki yüz yıldır kadınların hakkı olanı istemesi ve almak için mücadele etmesiyle bambaşka bir yere evrildi ve bu mücadeleciler geçmiş şu an bizim en büyük güç kaynağımız.

Feminist harekete katkı sunan kadınların yazdıklarına, yaptıklarına, kuramlarına bakınca bugün hala ne denli haklı olduklarını ve günümüz mücadelesine nasıl da ışık tuttıklarını görüyoruz. Bu tarih, önce yasalar önünde eşitlik mücadelesi ile başladı; kadının hane içindeki görünmez emeği, ayrımcı iş ve ücret politikaları, doğum kontrolü ve kürtaj yasağı karşıtı eylemlilikler, beden politikaları gibi topyekün bir mücadele hattından sonra var ettiği kadın dayanışması ile birlikte çok ileri bir noktaya geldi.

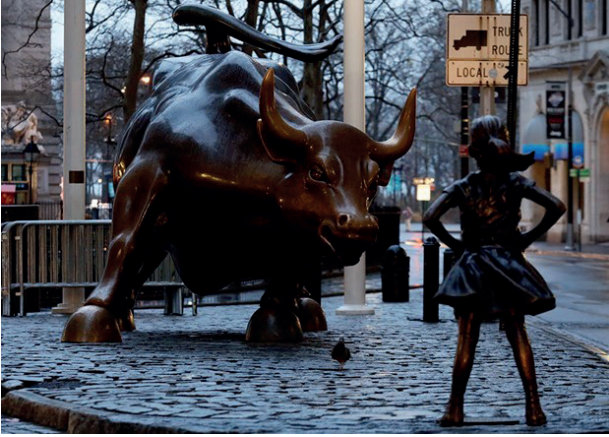
Kadınlar artık susmuyor!

Bu anlamda geçtiğimiz yıla bir göz atacak olursak 2017’nin tüm dünyada ve ülkemizde dahi, direnen kadınların yılı olduğunu net bir şekilde görürüz. Köşe başı örneğe bakalım; Amerika Başkanı seçilen ve cinsiyetçi söylemleri ile kadınların büyük tepkilerine neden olan Donald Trump aleyhine 57 ülkede 600 kentte eylem yapılmış ve bu eylemlere toplamda 5 milyon kadın katılmış.

2017’nin bir başka simgesi de cinsiyet eşitsizliğine ve kadın yönetici azlığına dikkat

çekmek için borsanın kalbi olan Wall Street'e bir haftalığına diye yerleştirilen "Korkusuz Kız" heykeliydi. New Yorklu kadınların başlattığı imza kampanyası sonrası yerinde kaldı ve yılın bana göre en gülümseten anılarından biri oldu.

Hele ki Twitter'da kadınların yaşadıkları cinsel taciz olaylarını anlattıkları bir "metoo" etiketi vardı ki yıla damgasını vurduğu gibi 2018'e kadar süren bir dalgaya dönüştü. Ve dahası da gelecek gibi. Bizim ülkemizin direnişçi canım kadınları da "OHAL" demedi "bu hal" demedi sokakları hiç boş bırakmadı. Bütün yaratıcılığı, özgünlüğü, isyanı ve dayanışmacı ruhuyla "Kadın doğulmaz, olunur" sözünü hep beraber yaşadık ve yaşattık.

8 Mart'a Giderken;

Tüm hareket ve akımların mücadele tarihlerinde sembol günleri vardır, bedel ödeyen nicelerine adadıkları. Kadının varoluş mücadelesinin de

en önemli günlerinden biri 8 Mart 1857. New York'ta ağır çalışma koşullarında düşük ücretle çalıştırılan kadınların greve gitmesi ve fabrikada çıkan/çıkarılan yangın sonucu 129'unun hayatını yitirmesi ne ilk bedeldi ne de son olacak.

Bugün hala daha güvencesiz ve düşük ücretle çalıştırılan, bir servis aracı bile reva görülmediği için taşındıkları traktör kasalarında hayatlarını yitiren, önlem alınmadığı için fabrikalarda iş kazası adı verilmiş iş cinayetlerinde can veren, sosyal güvencesi olmadığı için tedavi göremeyen, kendi hayatını savunduğu için katledilen, tacize uğrayan, çocuk yaşında hamile kalıp hastane köşelerine atılan ve bir hastane kaydı bile hor görülen, konuşamayan konuşturulmayan ve şairin de dediği gibi "sanki hiç yaşamamış gibi ölen" nice kadınların anısına mücadele ve dayanışma umutlarımla, hepimizin Kadınlar Günü'nü kutluyorum.

Heraus mit dem Frauenwahlrecht
FRAUEN-TAG
8. MÄRZ 1914

Den Frauen, die als Arbeiterinnen, Mütter und Gemeindegliederinnen ihre volle Pflicht erfüllen, die im Staat wie in der Gemeinde ihre Stimmern entrichten müssen, hat Voreingenommenheit und reaktionäre Gesinnung das volle Staatsbürgerrecht bis jetzt verweigert.
Dieses natürliche Menschenrecht zu erkämpfen, muß der unerfütterliche, feste Wille jeder Frau, jeder Arbeiterin sein. Hier darf es kein Ruhen sein. Kommt daher alle, ihr Frauen und Mädchen in die am

Samstag den 8. März 1914 nachmittags 3 Uhr stattfindenden

9 öffentl. Frauen-Versammlungen

KADIN MÜHENDİSLER MESLEKLERİNE SAHİP ÇIKIYOR 'Eşit İşe Eşit Ücret'

Oylum Yıldır
EMO Genel Merkezi

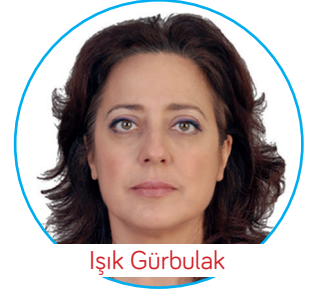
İlknur Yılmaz

Ayça Kaya

Armanc Eşin

Işık Gürbulak

Mühendisliğin farklı alanlarında ve meslek hayatlarının farklı dönemlerinde bulunan Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) üyesi kadınlarla; söyleşiminin ilk bölümünü geçen sayımızda yayımlamıştık. Söyleşimizin ikinci bölümünde yeni mezun genç bir mühendis olan Ayça Kaya, ülkenin önemli elektrik dağıtım firmalarından birinde yönetici olarak çalışan İlknur Yılmaz, bir şantiyede mühendislik yapan Armanc Eşin ve emeklilik yıllarını süren Işık Gürbulak, meslek alanlarında tanıklık ettikleri cinsiyet ayrımcılığı, çalışma hayatlarında karşılaştıkları zorluklar, mühendislerin hakları, yetkileri ve sosyal güvenceleri, mühendisliğin gelişimi hakkındaki fikirlerini bizlerle paylaştılar.

İlknur Yılmaz, mühendislik meslek alanında cinsiyet ayrımcılığının, kadının fiziksel olarak erkeklere göre daha güçsüz olmasına dayanarak

ve saha ağırlıklı ve fiziksel güç gerektiren işlerde çalıştırılmamasından başlayıp yönetici ve üst düzey temsil görevlerinde yer verilmemesine kadar görülebildiğini söylüyor. “Bu kavramla ülkemizde ve dünyada kadınlar için ‘cam tavan’lar oluşmuş” diyor Yılmaz, kadınların zeka, kapasite ve yeteneklerine göre değil, cinsiyetlerine göre hareket edebilecekleri, sınırlı alanlara hapsedilmeye çalışıldığını söylüyor. Ancak günümüz dünyasında teknolojinin gelişmesi ile uzayı yönetmek de dahil birçok kritik işin gerçekleştirilmesi için fiziksel güce gereksinimin kalmamasının, cinsiyet ayrımcılığının temel aldığı ana nedenleri kendiliğinden ortadan kaldırdığına dikkat çeken Yılmaz şunları belirtiyor:

“Artık bir sistemin başında yan yana oturmuş ve dünyanın başka bir noktasındaki bir olaya yön veren kadın ve erkek mühendisleri birlikte görebildiğimiz

bir dünyada, iş yerinde cinsiyet ayrımcılığına neden olabilecek hangi farklılıktan söz edilebilir ya da bu ayrımcılığın yaşatılması nasıl söz konusu olabilir? Cinsiyet ayrımcılığının anlamını kaybettiğini teorik olarak bu şekilde ifade etmekle birlikte, pratikte bir davranış ve algı biçimi olarak tamamen ortadan kalkmasının biraz daha zaman alacağı da bir gerçek... Yine de bu sürenin dünyada ve ülkemizde kurumsallaşan şirket sayısının hızla artması ile birlikte daha da kısa olacağına inanıyorum. PWN (Professional Women's Network) tarafından yapılmış olan bir araştırmaya göre; Avrupa'da kurumsallaşmış şirketlerde kadınlara stratejik görevlerde ve operasyonlarda daha fazla yer verilmesi ile birlikte şirket verimliliklerinin yüzde 25 oranında arttığı görülmüştür. Öte yandan, kadın ve erkek çalışanlarına eşit fırsatlar tanıyan şirketlerin itibarının ve piyasadaki değerinin artması gibi sabit kazanımların da oluştuğu tespit edilmiştir. Ülkemizde de pazarda güçlü rekabet ve sürdürülebilirlik adına kurumsallaşan şirket sayısı hızla artmakta, kurumsallaşmasını tamamlamış olan şirketler ise uluslararası standartlarda yeni yönetsel dönüşümlerini gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Şirketlerin global dünya pazarını hedefleyerek yapmakta olduğu kurumsallaşma ve dönüşüm çalışmaları, başta insan olmak üzere tüm kaynaklarını yetkin, etkili ve verimli kullanmalarına yönelik ve cinsiyet ayrımcılığı barındırmayan bir temele oturmaktadır. Bu nedenle şirketler kurumsallaşmanın temellerini atarken, sahip oldukları insan kaynağı ve kapasitesini yeterli ve uygun noktalarda değerlendirmediklerini ve bunun ana nedeninin kadınlara operasyonel ve yönetsel anlamda yeterince rol vermemeleri olduğunu fark etmektedirler. Bu farkındalık noktalarının artması ile birlikte cinsiyet ayrımcılığının iş dünyasında varlığını halen koruyacak olması gibi bir öngörü, doğru bir öngörü olmayacaktır. Bu noktadan mühendislik mesleği özeline baktığımızda ülkemizde yüzde 21.8 olan kadın mühendis oranının belirtmiş olduğum değişimler sonucunda

çok daha yüksek oranlara çıkmasını ve cinsiyet ayrımcılığından arındırılmış ortamlarda ürettikleri projeler ile ülkenin gelişimine çok daha büyük katkılar sunmalarını temenni ediyorum.”

Tüm bu değişimler dikkate alındığında, kadınların cinsiyet ayrımcılığının sadece var olduğunu bilip kariyer yolunda böyle bir kavram yok gibi davranması ve hedeflerine tutku ve kararlılık ile ilerlemesinin; cinsiyet ayrımcılığını kendiliğinden sonlandırabilecek bir strateji olduğuna inandığını belirten Yılmaz, güçlü bir toplum olabilmenin yolunun ne tek başına kadınlar ne de tek başına erkekler olmadığını vurgulayarak , “Toplumsal gelişmemiz ancak kadın ve erkeğin farklı yönlerini birleştirerek bunları faydalı bir güce dönüştürmesi ile mümkün olabilecektir” diyor.

Kadınlar Eşit İşe Eşit Ücret Talep Ediyor

Ayça Kaya kadınların ücretlerinin aynı işi yapan erkeklere oranla düşüklüğünü, kadın - erkek eşitsizliğini ve sosyal sorunları mühendislik alanındaki cinsiyet ayrımcılığının genel başlıkları olarak görüyor. Kaya, istisnai durumlar hariç ataerkil toplum yapısından dolayı kadınların maaşlarının evin erkeğinden hep daha düşük olduğu işlerde çalıştığını belirtiyor.

“Çevremize bakıyoruz hep patronlar erkek ya da şöyle diyelim mesela vardiya mühendisi arıyorlar

kadın olmaz. Neden olmaz anlamıyorum” diyen Kaya, bu tarz sorunların meslek alanında sürekli karşılaştıklarını ifade ediyor. Sosyal sorunlarla en başında ise “Çevre ne der” baskısı geldiğini dile getiren Kaya “Çocuk doğdu ne çalışması kızım evde otur” söylemini, en sık görünen örneklerden biri olarak gösteriyor. Ayça Kaya mantıksız görevlerin verilmesi, yeteneğin eleştirilmesi ve tekdüze çalışmayı, çalışma hayatında karşılaştığı en büyük sorunlar olarak sıralıyor. “Mantıksız işler verilmesi herkesin birbirine iş yıkması durumu vardır ya hep onu kabullenemiyorum” diyen Kaya, yeteneği eleştirildiğinde ise bunu avantaja çevirerek daha çok hırslandığını anlatıyor. Kaya, her gün aynı şeylerin yapılmasının kişiyi iş hayatında en çok yıpratın şey olduğunu belirterek, çalışılan alanda yeniliklere hep açık olunmasını tavsiye ediyor.

“Elinizin hamuru ile erkek işine el atıyorsunuz!”

Arman Eşin, mühendislik meslek hayatında cinsiyetçiliğin kadınların gözüne gözüne sokulduğunu dile getiriyor. Kadınların bariz olarak ikinci tercih sebebi olduğunu gözlemleyen Kaya “Çünkü kadınsınız, elinizin hamuru ile(!) erkek işine el atıyorsunuz” bakış açısının hakim olduğunu belirterek şunları ifade ediyor:

“İş ilanlarında bile ‘askerliğini yapmış’ eleman istiyorlar. Buna ‘askerlik ile ilişkisi olmayan’ yeni yeni eklendi; son aylarda bazı ilanlarda ‘erkekler için: askerlik ile ilişkisi olmayan’ tabiri eklenir oldu. Ben her zaman bana mesleğim ile yaklaşın senin yaptığın kablo hesabını ben de yapabiliyorum, senin çizdiğin projeyi senden hızlı çizdiğim oluyor şeklinde müdahale etmeye çalışıyorum. Ve artık insanlar bizim bu kararlığımızı görünce ‘o ellerindeki erillik yavaş yavaş yere bırakıyorlar.’”

Işık Gürbulak, hayatın her aşamasındaki cinsiyet ayrımcılığının, mühendislik meslek hayatında olmamasının şahane bir mucize olacağını belirterek “Ama erkin temel bileşenlerinden biri para ve bu

erki devamlı kılmak adına maddi açıdan tatmin edici olabilecek mesleklerde kadınları görmek istemiyorlar” diyor. Akademik başarı engelini aşın bu tür mesleklere sahip olan kadınların ömürleri boyu daha düşük ücretle cezalandırıldığını kaydeden Gürbulak şunları anlatıyor:

“En temel ayrımcılık ücret üzerinde. Erkek ev geçindirir, kadın aileye ek kaynaktır algısı öyle içimize işlemiş ki, bunu birkaç yıl önce odamızın hazırladığı Asgari Mühendis Ücreti Raporu’nda bile gördük. Mesleki bilgi ve birikime dayalı olması gereken ücretlendirme ne yazık ki ‘bekar, evli, evli tek çocuklu, evli iki çocuklu’ gibi yapılan mesleğin niteliğiyle ilgili olmayan, bize dayatılan ikincil çalışan konumunun uzantısı olarak yapılandırılmıştı. ‘Eşit işe eşit ücret’ talebimiz her yerde dile getirilmeli ve meslek odamız da bu talebin arkasında durmalıdır. Aslında ayrımcılığı yaşarken farkına varmak farklı bir bilinç gerektiriyor. Öğrencilik döneminde çok da bunun farkında olmadığım için, ‘Fabrikada, şantiyede nasıl çalışacaksın’ diyenlere güler geçirdim. İlginçtir ki, iş görüşmelerimde bana kadın olduğumu dile getiren tek işveren, bir Amerikan şirketinin Avrupa sorumlusu olan bir İtalyan’dı ve ‘Avrupa’da bu pozisyonda çalışan kadın mühendis hiç yok, sen burada (Türkiye gibi bir ülkede) bunu yapabilecek misin?’ diye sormuştu. Sonra ikna oldu sanırım, işe kabul edildim. En büyük ayrımcılığı ise otokontrol ile kendime ben yaptım çalışırken. Hep erkek meslektaşlarımdan daha başarılı olmak için çok çalıştım, iş kıyafetlerimi olabildiğince kadın kimliğimi geri bırakacak şekilde seçtim ve ofis dışında çalışmam gereken dönemlerde sağlığını riske atma pahasına sabahtan akşama tuvaletimi tuttum, çünkü gittiğim yerlerde ve şantiyelerde kadınların kullanımına uygun tuvalet yoktu. Yöneticilerin angarya işleri hep bana yüklendi ‘daha başarılı olduğum için’. Yani say say bitmez.”

Arman Eşin de bir iş başvurusu yaptığıında karşısındaki kişinin “biz ilana ‘erkek’ mühendis

arıyoruz yazmamışız sanırım bizim hatamız!” diye ironik bir özeleştiriyiyle bizzat karşılaştığını anlatıyor.

Işık Gürbulak, iş alanındaki cinsiyet ayrımlığının -öncelikle- fark edilmesi gerektiğini ifade ederken sonraki adımın ise sesini yükseltip itiraz edebilmek olduğunu belirtiyor. Tek tek itirazlar kolayca bastırıldığı için örgütlenmenin gerekli olduğunu vurguluyor. Ayrımcılığa itiraz ettiğinde ruhsal ve fiziksel sağlığına zarar verecek kadar ciddi düzeyde mobbing yaşadığını anlatan Gürbulak, sonraki süreci şöyle dile getiriyor:

“Sonrasındaki dava süreçleri ise 10 yılı aştığı halde tam olarak bitmedi. O dönemde hukuki ve psikolojik bir destek ve dayanışma bulabileceğim bir dayanağım olsaydı, daha az hasarla ve daha kolay savuşturulabilirdi. Şubeler ve odamızdaki Kadın Komisyonları örgütlenmenin temel basamağı, katılmamız ve katkı sunmamız önemli. Birlikte mücadele etmeden kazanım olmuyor ki şu içinden geçtiğimiz süreçte bu çok daha önemli. Diğer önemli bir adım da meslektaşlarımız ve yakınlarımızdaki erkeklerde farkındalık yaratmak. Kullandıkları dilin cinsiyetçilik olduğunu fark etmiyorlar bile, iyi niyetli olsalar da.”

Kimsenin sadece zaman geçirmek için çalışmadığını kaydeden Gürbulak, kadın mühendislerin işleri ve çocukları arasında bir seçim yapmak zorunda kalmadan çalışabilecekleri bir çalışma ortamı için mücadele etmeye devam edilmesi gerektiğini belirtiyor.

Mühendislerin mesleki hak ve yetkilerinin 1938 yılında yayımlanmış olan Mühendislik ve Mimarlık Kanunu ile belirlendiğini söyleyen İlknur Kaya ise bugün yapılmakta olan mesleki yetkilere yönelik uygulamalardan mesleğimizi geliştirecek ve yeni faaliyet alanları yaratacak nitelikte olanların çerçevesinin kanun ve ilgili yönetmelikler ile daha net duruma getirilmesinin faydalı olacağını belirtiyor. Mühendislerin çalışırken işveren ile karşılıklı yasal haklarının İş Kanunu’na uygun şekilde düzenlenmiş karşılıklı sözleşmeler ile tanımlandığını ifade eden Kaya, şöyle devam ediyor:

“Farklı sektör ve şirketlerde çalışan mühendislerin temel nitelikteki hakları (İş güvenliği, imza yetki sınırları, yasal primler, vb.) İş Kanunu’ndaki haklar ile sabit iken, diğer haklar şirket ve çalışanın beklentilerine göre değişkenlik göstermektedir. Bu değişkenliğin düzeyini ve kaynağını bilmek mümkün olmadığından, belirtilen güvenceler ve çalışma koşulları ile ilgili bir değerlendirme yapmak güçtür.”

Armanc Eşin çalıştığı sektörde, mühendise ek masraf gözüyle bakıldığını, herkesin beden işçisi olmasının istendiğini bu yüzden sürekli bir açıklarının arandığını anlatıyor. “Artık öyle bir noktaya gelmiş ki bu durum, bir noktada kadın mühendis kabul görüyor ama ne yazık ki mühendisin kendisi kabul görmüyor” diyen Eşin, bununla beraber işsizliğin de korkunç derecede arttığını belirtiyor. Çalışan insanların SGK bildirimini yapılırken, kendi meslek dalıyla gösterilmediğini tespit eden Eşin, işsiz kalırım korkusuyla insanların bu duruma ses çıkaramadığını söylüyor.

“Mühendisin sosyal güvencesi ‘yok’a indirgenmiş durumda” diyen Eşin, “Yetkiler işverenin elinde, imza mühendiste” olan bir iş alanı oluştuğunu belirtiyor.

“TMMOB Asgari Ücret Uygulamasına Devam Etmeli”

Ayça Kaya, TMMOB’nin 2013 yılından beri mühendisler için asgari ücret belirlemesi uygulamasını mantıklı bulduğunu ifade ederek “Herkesin yaptığı işin belli bir değeri vardır” diyor. Asgari ücret; mühendis, mimar ve şehir plancıların düşük maaşları çalışmasını engellemek amaçlı olmasına rağmen, hala günümüzde bu ücreti baz almayıp düşük ücret veren yerler olduğunu da sözlerine ekliyor. Kaya ayrıca kendi meslek odasının mühendislerin haklarına sahip çıktığını kaydederek EMO’ya müteşekkirdiğini belirtiyor. Odanın, hem öğrencilik yıllarında mesleğe hazırlanmasına yardımcı olduğunu, hem de mezun olduğunda gerek maaş konusunda asgari bir ücret belirleyerek, gerekse tecrübeli mühendislerin mesleki deneyimlerini paylaştığı seminerler ve ortamlar yoluyla kendisini desteklemeye devam ettiğini anlatıyor.

İlknur Yılmaz ise asgari ücret uygulamasını, mühendislik mesleğinin ürettiği emek ve faydanın hakkını korumak adına olumlu bulduğunu belirtiyor. Meslek içi eğitim konusunda oldukça yol almış olan TMMOB’nin eğitim kapsamlarını dünyada ve ülkemizdeki teknolojik gelişmelere göre sürekli güncelleyerek üyelerinin bilgi ve yetkinliğini ihtiyaçlara göre artırarak mühendislerin çok daha iyi ücret ve koşullarda çalışabilme fırsatına sahip olmasını sağlayabileceğini de ifade ediyor.

Armanc Eşin, TMMOB’nin asgari ücret uygulaması, mühendisliğe duyulması gereken ve yitmek üzere olan saygıyı en azından diri tuttuğu için gerekli ve değerli buluyor.

“Birlikte olmazsak mesleğimize, cinsiyetimize yapılan saldırılar devam eder!”

Işık Gürbulak ise iktidarın mühendislerin haklarına ve meslek odalarımıza saldırısı kesintisiz sürdüğünü ifade ederek, SGK’nın TMMOB ile arasındaki Mühendis Asgari Ücreti ile ilgili protokolü tek taraflı olarak feshetmiş olmasını bunun göstergelerinden biri olarak değerlendiriyor. Gürbulak meslek odasının serbest mühendis müşavirlerin hakları kadar ücretli çalışan mühendislerin haklarını savunacak ve işsiz kalan üyeleri ile dayanışacak bir yapılanma oluşturması gerektiğine inandığını dile getiriyor. Ülkenin pratik gerçeklerinde, mühendislerin sendikalaşabileceği bir ortam olmadığını söyleyen Gürbulak, bu boşluğun mesleki dayanışma ve örgütlenme ile aşılması gerektiğini kaydediyor. TMMOB’nin asgari ücret uygulamasının yetersiz olsa bile birçok genç meslektaşın ücretlerinin iyileştirmesine ve taleplerine dayanak oluşturduğunu belirten Gürbulak “SGK bu protokolü tek taraflı feshetmeye çalışsa da TMMOB bu konudaki talebinden taviz vermemeli ve bağlı tüm odalarla birlikte yasalardan kaynaklanan ücret belirleme ve kontrol haklarını sonuna kadar kullanarak üyelerinin haklarını korumaya ve sesi olmaya devam etmeli” diyor.

Dayanışma ve Örgütlenme İçin Öneriler

Genç ve kadın mühendislerin meslek odalarında daha aktif olması gerektiğini düşünen Ayça Kaya kendini şöyle ifade ediyor:

“TMMOB en büyük destekçimiz ve tabi ki EMO her koşulda yardımcı olan birçok insanla dolu. Nasıl hak savunulur tam bilmiyorum daha tecrübeli insanlara sorulması gerek sanırım. Hala iş hayatı benim için toz pembe emeğimin karşılığını alabiliyorum. Ama değerimizi kıymetimizi gösterecek şeyler yapmalıyız hep işim bitti dememeli daha büyük neler kazandırabilirim diye düşünmeliyiz. Böylece hakkımızı vermezlerse daha çok sesimizi çıkarabiliriz.”

İlknur Kaya ise “Öncelikle mühendislik iş alanında yaşanan gelişmelere paralel olarak iş kolları bazında mühendislerin mevcut ve yeni iş alanlarındaki sorumluluk, yetki ve rolleri tanımlanmalıdır” diyor. Kaya, mesleki ve özlük haklarının yetkili bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar ile koordineli şekilde yapılacak çalışmalar ile güncel koşullara göre oluşturulmasını tavsiye ediyor.

Armanc Eşin, tüm mühendislerin birlikte hareket ederek; meslek etiklerine, mesleğe saygı duyarak meslek hayatlarını sürdürmeleri gerektiğini kaydediyor. “Birliktelik olmaz ise

mesleğimize, cinsiyetimize yapılan saldırılar mesleğimizi yapma kalitemizi düşürecektir” diyen Eşin sözlerine “birlikten kuvvet doğar; örgütlülük hayatımızı yaşanılır kılacaktır” diyerek noktıyor.

Işık Gürbulak daha meslek odalarının yasadan kaynaklanan ücret belirleme ve kontrol etme yetkisini kullanması gerektiğini söyleyerek ücretli çalışan üyelere iş kanunu ve özlük hakları, sigorta primleri ve emeklilik koşullar ile ilgili düzenli bilgilendirme ve güncelleme eğitimleri verilmesinin yerinde olacağını kaydediyor. Bu eğitimlere sadece odaya üye olan meslektaşların değil, üye olmasa da yeni mezunları veya son sınıf öğrencilerini davet etmek gerektiğini belirten Gürbulak, şunları ifade ediyor:

“Üyeler arasında ücretli çalışanların oranı bildiğim kadarı ile yüzde 60 ın üzerindedir. İşten atılan /işsiz kalan üyelerin ihtiyacında yararlanabileceği faizsiz geri ödemeli bir destek fonu oluşturulabilir. Bilgi birikimi ve deneyimlerine göre proje bazlı işler paylaştırılarak işsiz geçen sürecin sancıları azaltılabilir.”

Ayrıca elektronik ve haberleşme, biyomedikal vb. enerji dışı alanlarda da tanımlamalar yapılarak bu disiplinlerden mühendislerin imza yetkisi tanımlanması gerektiğini kaydeden Gürbulak bu yetkilerin mesleki örgütlenme ve dayanışmayı da güçlendireceğini düşünüyor.

Mühendislik Eğitimi Nasıl Olmalı?

Ayça Kaya, Türkiye’de mühendislik mesleğinin gelişimi için “uygulamalı eğitimin yoksunluğu, laboratuvar çalışmalarından yoksunluk, bilgisayar donanımsızlığının yetersizliği ve bunların sonucu olarak da ezbere dayanan eğitimin varlığının” ortadan kaldırılması gerektiğini kaydederek, yeni mühendislik bölümleri açılması yerine mevcut bölümlerin kalitelerinin artırılması gerektiğini ifade ediyor.

İlknur Yılmaz ise mühendislik mesleğinin gelişimini sağlayacak adımların öncelikle mühendislik eğitimi aşamasında atılması gerektiğini kaydederek, mühendislik öğrencilerinin iş dünyası ile iletişiminin henüz mezun olmadan kurulmasının, mesleki gelişime hazırlık anlamında büyük önem taşıdığını dile getiriyor. MİSEM tarafından verilmekte olan eğitimlerin içerikleri teknolojik değişimlere uygun şekilde güncellenmesi gerektiğini söyleyen Yılmaz sözlerini, “MİSEM yapısı, farklı mühendislik sektörlerinin beklentilerine cevap verebilecek nitelikte bir akademiye dönüştürülmelidir” diye tamamlıyor.

Armanc Eşin, öncelikle meslek seçimi noktasında insanların bilinçli olarak yönlendirilmesi ve buna da üniversiteden çok önce başlanması gerektiğini, mesleklerin popülerliği değil de kişilere uygunluğu noktasında kişilerin yönlendirilmesi gerektiğini ifade ediyor. “Bunun devamında üniversitelerde de eğitim kalitesi artırılmalı” diyor Eşin sözlerini şöyle tamamlıyor:

“Mezun olan kişilerin pek çoğu mezun olduktan sonra ‘sudan çıkmış balık’ misali kalakalmaktadır ve bu da psikolojik deformasyonlara sebep olduğundan depresyon baş göstermektedir.”

Işık Gürbulak ise mühendislik eğitiminin kalitesinin korunması ve yükseltilmesi için verilen mücadeleye devam edilmesi gerektiğini belirtiyor. Eğitimde kalitenin gitgide düştüğünü anlatan Gürbulak bu noktada EMO’nun MİSEM birimine önemli görevler düştüğünü kaydediyor. Gürbulak, eğitim çalışmalarının geliştirilerek sürdürülmesi gerektiğini ifade ederek sözlerine son veriyor.

Ayça Kaya

1993 yılında İzmir’de doğdu. Lise eğitimimi Nevvar Salih İşgören Lisesi’nde tamamladıktan sonra 2011 yılında İzmir Üniversitesi Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği bölümüne girdi. ABM Makine firmasının AR-GE departmanında Elektronik Mühendisi olarak iş hayatıma devam etmekte.

Armanc Eşin

1986 yılında Diyarbakır’da doğdu. Lisans eğitimini İnönü Üniversitesi Elektrik - Elektronik Mühendisliği Bölümü’nde 2012 yılında tamamladı. Restorasyon ve üst yapı projelerinde saha mühendisliği yapan Eşin 2014 yılından beri EMO’da yönetici olarak faaliyet göstermektedir.

İlknur Yılmaz

Samsun'da doğan İlknur Yılmaz, 1993 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Elektrik Mühendisliği Bölümü'nden mezun olmuştur. Yılmaz, 1993-1999 yılları arasında Samsun Makine Sanayi AŞ.'de Elektrik İşletme ve Proje Yöneticisi olarak çalışmıştır. 1999 yılında TEDAŞ Bayburt Elektrik Dağıtım Müessesesi'nde kamu görevine başlayan Yılmaz, 2001 yılından itibaren Samsun Elektrik Dağıtım Müessesesi'nde Müşteri Teknik Hizmetleri ve Yatırım birimlerinde yöneticilik yapmıştır. 2011 yılı itibarıyla YEDAŞ elektrik dağıtım faaliyet bölgesinde Yatırım Planlama ve Tesis Koordinatörlüğü görevini yürütmekte olan Yılmaz, Şebeke Otomasyonu ve Yük Denetimi konusunda yüksek lisansını tamamlamış olup, İngilizce bilmektedir.

Işık Gürbulak

1963 yılında Bursa'da doğan Meliha Işık Gürbulak, İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik Fakültesi Elektronik ve Haberleşme Bölümü'nden 1987 yılında mezun oldu. Meslek hayatına endüstriyel otomasyon sektöründe başladı. Bu alanda saha uygulamaları, proje yönetimi ve satış aşamalarında sektörünün önde gelen şirketlerinde çalışan, görev aldığı şirketlerde kalite sistemleri ile de ilgilenen Gürbulak, son çalıştığı şirkette endüstriyel kontrol ekipmanlarının yanı sıra soğutma kontrol sistem ve ekipmanlarını da kapsayan bayi ağı kurulmasından sorumlu olmuş ve emekli olduktan sonra bir süre proje yazılım danışmanlığı yapmıştır. Gürbulak EMO Ücretli Çalışan Ve İşsiz Mühendisler ile Kadın Mühendisler Komisyonlarında aktif olarak yer almış, EMO'yu temsilen TMMOB Kadın Çalışma Grubu'na katılarak Kurultay ve Sempozyum Düzenleme Kurullarında görev yapmıştır.

SUR'DA YAŞAM

Armanc Eşin
EMO Diyarbakır Şubesi

Sur'daki yaşamı/yaşamımızı anlatmadan önce kısaca tarihçesine değinip sonra günümüze geçmekte fayda var. Diyarbakır'ın dört merkez ilçesinden biri olan Sur, Diyarbakır'ın en eski yerleşim merkezinde kurulmuş olup adını etrafını saran Diyarbakır Surları'ndan almıştır.

Sur'un geçmişi MÖ 7 bin 500'lü yıllara dayanmaktadır. Diyarbakır kenti ile Sur ilçesi geçmişin tüm birikimini günümüze kadar taşıyıp tarihi simgelemiştir. Yapılan arkeolojik kazılara göre bu bölge dünyanın en eski yerleşim alanlarıdır.

Sur 30'a yakın medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Hurriler, Mitanniler, Hititler, Asurlar, Medler, Persler, Büyük İskender, Romalılar, Bizanslılar, Araplar, Selçuklular, Osmanlılar bu medeniyetlerin başlıcaları arasındadır.

Sur'da 147 anıtsal yapı, 448 sivil mimarlık örneği olmak üzere 595 adet tescilli yapı

bulunmaktadır.

Sur ilçesinin, nüfusunun büyük çoğunluğunu 90'lı yıllarda köy boşaltmalarıyla, köylerinden çıkan insanlar oluşturmaktadır. Ve son süreçlerde yaşanan Sur ablukası ve 'kentsel dönüşüm' ile Sur sakini ikinci kez zorunlu göçlerini yapmakla baş başa kalmıştır.

2015 yılının Ağustos ayında başlayan abluka ve kent içindeki çatışmalarla oluşan yıkım ilçede ciddi boyutlara ulaşmıştır. Hâlâ Sur ilçesinde sokağa çıkma yasakları devam etmektedir. 25 Mart 2016 tarihli Resmi Gazete'de 2016/5659 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile kentsel dönüşüm marifetiyle yasal zemini hızla oluşturulmaya başlanılmıştır. Acele kamulaştırma hemen devreye girmiştir. Sur; TOKİ'ye açılmıştır denilebilir. Kentsel dönüşüm ile hem rant alanına dönüşmüş hem de Sur'un kültürel ve sosyolojik yaşamı değişmeye zorlanır

olmuştur. Sur'un yaşamını değiştirmeye yönelik adımlar atılmaya başlanmıştır. Bölgede Sur'un sokak yapısı ve konut yerleşimlerinden bağımsız köşe başı karakol yapımına başlanmıştır.

Sur; kozmopolit yaşamın sürdüğü bir ilçedir. Sur sakinlerinin büyük çoğunluğunun kullandığı dil Kürtçedir. Kürtçenin Kurmancî ve Zazakî lehçeleri konuşulur. Ayrıca Süryanice ve Arapça da Sur'da yaşamaya devam eden diller arasındadır. Sur'un kültürel birikimi, tarihsel birikimi ve bizlere taşıdığı miras tartışılmaz bir gerçekliktir.

Geçmişten günümüze Sur'da 30'a yakın medeniyet hüküm sürdüğü için Suriçi'nde birçok uygarlığa ait cami, kilise, çarşı v.b. hala günümüze kadar ihtişamını koruyarak gelmiştir. Fakat 2015 yazından bu yana çatışma ve rant kurban edilmekte ve hatta ne yazık ki peşkeş çekilmektedir..

Sur'daki evlerin, binaların, sokakların kendine has morfolojisi oluşmuştur. İlçe zaman içerisinde kendi sakininin ihtiyacına göre şekillenerek tarihi izlerini günümüze kadar taşımıştır. Kent yapısı ile tarihsel-mekânsal bir dönüşüm oluşturmuştur.

Sur'un demografik yapısı 90'lı yıllarda köy boşaltmaları ile ilçeye yerleşen halk ile şekillenmiştir. Bu mekânlarda yaşayan insanların sosyal ilişkileri kuvvetlidir. Kolektif yaşam güçlü bir şekilde hissedilmektedir. Ve bu durum sosyo-kültürel-ekonomik oluşumda ortaklığı, birlikteliği perçinlemiştir. Akabinde güven duygusu ya da komşuluğun ciddi anlamda paylaşımsallığını geliştirmiştir. Hasret duyduğumuz komşuluk ilişkileri tam da Sur'da hayatını sürdürmeye devam etmektedir.

Sur sakinlerinin uzun yıllar bir arada yaşıyor olması, yaşamın da en yoğun en yakın en net şekilde paylaşılması sonucunu doğurmuştur. Ortak avlular, ortak ya da iç içe geçmiş bahçeler, evlerin kapılarının bir ortak alana açılması evlerin kapılarının da yaşamların da birbirine açılmasını sağlamıştır. Bu da para ekonomisine dayanmayan, karşılıklı beklenti doğurmayan yardımlaşmaları doğurmuştur. Ortak avlu sosyalleşme alanı, sohbet alanı oluşturmuştur. Kadınlar ev işlerinde birbirine yardımcı ve birbirinin çocuklarına göz kulak olmakta, birbirlerinin sahiplenmektedirler. Komşu demek, ortak avlu demek, aile demektir bir noktada. Adına ve anlamına sadece günümüzde ilkökul kitaplarında rastlayabileceğimiz 'imece'nin yaşandığı bir alışkanlık olduğu görülmektedir. İmece, Sur'da âdeta bir yaşam biçimidir. Sur'un genelini ekonomik anlamda dar gelirli aileler

oluşturmaktadır. Fakat yoksulluk onlar için problem değildir. Paylaşım ile birliktelik ile yaşanan zenginlik maddi yoksulluğu ortadan kaldırmaktadır.

Fakat bu insanlar Sur'un dışına itilirse, Sur'un dışına çıkarılırsa yalnızlık ve yoksulluk, geçim derdi, güvenli ortamda yaşama kaygısı o zaman patlayacaktır. Geçim derdi o zaman problem olacak kendisini gösterecek bu insanların elini kolunu belki de bağlayacaktır.

Sur'da herkes birbirini tanır, çocukları birbirinin ellerinde büyür, serpilir, yaşama karışır. Bu da onlar için güven demektir. İmece demektir. Yaşam demektir.

2009 sonrasında başlatılan kentsel dönüşüm projeleri, 2012 sonrası gerçekleştirilen kısmî yıkımlar ve 2015 sonrası başlatılan abluka ile Sur'dan insanlar göç etmek zorunda kalmış yaşamları tamamen değişmiş hatta altüst olmuştur. 90 sonrası yaşanan (yaşatılan) zorunlu göç ile tırnakları ile kazıyıp inşa ettikleri yaşam tekrar ikinci bir göçe mecbur bırakılmaya başlamıştır ki 90'lı yıllarda varını yoğunu bırakıp Sur'da küçük bir avlulu eve 4-5 aile yerleşip yoksulluğu, zorlukları emekleri ile bugünlerini yaşanılabilir hale getirmişlerdir. Şimdi de yaşanan bu hayatın tekrarı istenilmektedir kendilerinden. Yeniden bir inşa!

Gündelik yaşamları ve imeceye dayalı yaşam alışkanlığı yerle bir olmaktadır. Ortak avlular, birbirlerinin çocuklarına göz kulak olma artık yaşanamayacaktır.

Kentsel dönüşüm zeminini oluşturmak için Sur kendi yaşam stili ile ilgisi olmayan konular ile hedef gösterilip yeniden inşa/yeniden ihya edilip ıslah edilecek(!) denilmektedir. Aksine

Sur'un ıslah edilmeye ihtiyacı yoktur. Sur'da fuhuşun, uyuşturucu madde kullanımının, hırsızlığın, gaspın yoğun olduğu iddia edilmekte olup buna karşın 'Kentsel Dönüşüm'ün elzem olduğu söylenilmektedir. Fakat Sur sakinine temas ettiğimizde söylenenin aksi bir yaşam olduğu belirtilmektedir. Sur halkı Suriçi'nde güven içerisinde yaşadığını belirtmektedir.

Acele kamulaştırma ile yerinden, yurdundan koparılıp tek tip TOKİ konutlarına borçlandırılarak yerleştirildiği evlerde; evine, çevresine, komşusuna yabancı olduğu, kendini ait hissetmediği görülmektedir. İnsanlar mutsuzluğunu dile getirmektedir. Kadınlar, sosyal yaşam alanları tamamen ortadan kaldırılıp dört duvar arasında mutsuz ve yalnızlığı hissettiren bir yaşama mâhkum edildiklerini dile getirmektedirler. Kendini ve çocuklarını güvende hissetmediğini, çocuklarının bu yabancı ortamda ellerinden kayıp gideceğinden korktuklarını beyan etmektedirler.

Bu aileler yeni edindikleri (borçlandırılarak hatta ömür boyu borçlandırılmış olarak) evlerde güvensizlik hissine kapıldıklarından pencerelerini ve balkonlarını demir parmaklıklarla kapatma ihtiyacı duymuşlardır. Çünkü eski yaşam alanlarından uzak, yeni yaşam alanlarına yabancı ve yalnız ailelerdir. Eski komşuluk ve imece ruhunu yakalayamadıklarını, yalnızlaştıklarını dile getirmektedirler.

Sur sakininde oluşan toplumsal çöküntüyü de şöyle aktarabiliriz; abluka ve kentsel dönüşümden kaynaklı evlerinden ayrılan dar gelirli insanlar, işlerinden uzakta kalmışlardır ayrıca masraflarına yol masrafları da eklenmiştir. Kimisi akrabalarına yerleşmiştir. Kalacak yer bulamayanlar ne yazık ki parkları kendilerine

mekân eylemişlerdir. Evlerini terk ederek yeni evlere yerleşmek zorunda kalan pek çok kişi ev kiralarnı ödeyemediklerini dile getirmişlerdir. Özellikle çatışmalı bölgelerden çıkan, göç etmek zorunda kalan ailelerin en ufak bir sestem irkildikleri gözlemlenmiştir. Uzun süre silah, siren, patlama ve benzeri seslere maruz kaldıkları için kabuslar görmeler, gece uyuyamamalar sıkça dile getirilen problemlerin başında gelmektedir. Ve sürekli ölüm korkusuyla beraber yaşam ile baş etmek zorunda kalmanın kendilerini tamamen yıpratmış gerçekliğı... Ani ve zorunlu göç ile geçim problemleri kişileri çaresiz bırakmıştır. Hasta ve engelli bireyler tedavilerini aksatmak ya da bırakmak durumunda kalmıştır.

Toplumumuzda her zaman ve hâlâ dezavantajlı konumda olan kadın ve çocuklar savaş, şiddet ve göç ile daha da ezilir olmuştur. Sur ilçesindeki yasak sürecinden de en çok etkilenen çocuklar olmuştur. Çocuklarda kekemelik, konuşma yetisi

kaybı, gece yatağını ıslatma gibi durumlar görülmüştür. Fiziksel gelişimlerinde gerileme olmuştur; yürüyememe, kalem tutamama, bağımsız yemek yiyememe gibi. Akabinde iştahsızlık, kilo kaybı gibi sorunlar gözlenmiştir.

Çocukların büyük kısmında saldırgan davranış, anksiyete bozuklukları, içine kapanıklık görülmüştür. Bu süreçte Sur ilçesinde 12 yaşındaki bir kız çocuğu evinin önünde “devriye gezen panzer”den açılan ateş sonucu yaşamını yitirmiştir. Ve bu ölüme akranları da tanık olmak zorunda kalmışlardır. Haliyle bunu gören çocukların yaşadıkları bu travmayı atlatmaları ömürlerini alacaktır, tüm yaşamlarını kapsayacaktır.

Kaynak: TMMOB Diyarbakır İl Koordinasyon Sur Raporu

Film Tanıtımı

Sevil Bulutlar Şen
EMO Kocaeli Şubesi

AGORA

Orijinal İsmi : Agora (2009)
Yönetmen : Alejandro Amenábar
Süre : 2 saat 7 dakika

Filmi izlerken, önce İskenderiye Kütüphanesi'nin görkemine kapılarak, o dönemin aydın kişiliğini simgeleyen güzeller güzeli Hypatia'nın öğrencisi olmak için koltuklarınızdan kalkıyorsunuz. Sonra kendinizi, o dönemin tarihi, sosyal ve dini koşullarının en iyi şekilde canlandırıldığı Agora'da buluyorsunuz. Filmde en çok dikkatimi çeken şey dört tür anlayışın hüküm sürmesi. Birincisi, öyle ya da böyle, tanrılara ya da tek bir tanrıya duyulan inanç ve iman. İkincisi, Ammonouies'in halka hitaben dediği gibi: "Söylediklerimi insan gibi mi anlıyorsunuz, yoksa koyun gibi kafanızı mı sallıyorsunuz?" sözüne muhatap olanlar -ki İskenderiye Kütüphanesi yıkıldıktan sonra içinde koyunlar ve hayvanlar geziyordu artık-. Üçüncüsü, herhangi bir menfaat ya da çıkar uğruna, "inanırmış gibi" görünenler ve son olarak Hypatia'nın tek başına temsil ettiği, "Ben felsefeye inanırım" diye belirttiği, akla iman.

Hypatia, Orestes'le olan bir konuşmasında: "Babam bile bir kadını sevdi. Ben Baküs'ten (köpeği) başka kimseyi sevmedim" diyor. Köpek de aslında "akıl" gibi bir bekçidir. Köpek nasıl sahibine sadık bir bekçiye, akıl da vücudun bekçisidir; köpeğe olan sevgisi yine bence akla olan sevgisini simgeliyor.

Daha önce de Orestes'i müziğe yönlendirmesi, onun maddi değil soyut olandaki uyumu yakalaması, seslerden yani anlayış ve erdemlerden zevk alması içindi diye düşünüyorum. Filmde mucize çok güzel anlatılmış. Gerçek mucize, elinde imkânlar olmadığı halde, ihtiyacı olanlara yardım etmek istediğin zaman gerçekleşir...

Aslında filmde öyle çok ayrıntı var ki, her birine değinmek, bu yazıyı filmin kısa bir özeti olmaktan çıkarır diye düşünüyorum. Ama bir şey daha var ki, söylemeden geçemeyeceğim. Arada yukardan, kuşbakışı bir çekim yapılmış. Dünyaya yukarıdan bakmak... Önemli gibi görünen pek çok olay olurken, o görüntüler insanların ufaklığını, meselelerin, evrenin büyüklüğü yanındaki küçüklüğünü gözler önüne seriyordu.

Ve ne trajiktir ki ölümüyle bile unutulmayacak bir kadın. Üzerine çullanan onlarca erkeğin darbeleriyle son nefesini veren, cesedi sokaklarda sürüklenip eti kemiklerinden midye kabukları yardımıyla ayrılan ama ne olursa olsun tarihin unutulmazları arasına giren bir kadın. Yani 45 yaşındayken bu dünyadan göçüp giden İskenderiyeli Hypatia.

Kitap Tanıtımı

Özlem Özmen
EMO Adana Şubesi

Yazar : Berat Günçikan
Yayınevi : Agora Kitaplığı
Sayfa Sayısı : 111

İsimlerini duyduğunuzda ya da okuduğunuzda çoğunuz tanımayacak bu kadınları. Kimmiş diye soracaksınız, neymiş saçtığı ışık? Ama birlikte oldukları erkekler çoğunuza tanıdık gelecek. Bir o kadar da ünlü; Aziz Nesin, Ulvi Uraz, Ayhan Baran, Sabahattin Eyüboğlu, Sami Ayanoğlu, Halim Şefik, Cemal Süreya, Adnan Saygın, Oğuz Aral, Nuri İyem, Reşat Fuat Baraner... Şair, karikatürist, müzisyen, yazar, ressam...Vardılar ve kendinden vazgeçmenin ne olduğunu hiç anlayamadılar...

Meral Çelen, Selçuk Uraz, Selçuk Baran,

GÖLGENİN KADINLARI

Magdalena Rufer, Şayeste Ayanaoğlu, Saynur Güzelson, Elif Sorgun, Nilüfer Saygun, Tolga Tigin, Nasip İyem, Suat Derviş.. Çoğunu tanımadığımız yazar, şair, ressam, müzisyen, oyuncu kadınlar... Yaşamları birbirinden farklı ve renkli başlayan bu kadınların yeteneklerinin kendilerini tanınmış biri haline getirmesinin önündeki en büyük engelleri aşkları oldu. Kendi yaratıcılıklarını aşık oldukları erkeklerin daha kolay ve rahat üretebilmeleri için bir daha kullanmamak üzere terk ettiler. Çoğu pişman olmadı ama zamanı geri alabilmek mümkün olsaydı hemen hepsi başka bir yoldan yürümeye hazırdı...

Meral Çelen; yazar Aziz Nesin'in ikinci karısı ve iki oğlunun annesi. Yayımlanmış kitaplarından çok daha fazlası yayımlanmadan özel arşivinde bekliyor. Yazmak konusunda yetenekliydi fakat Aziz Nesin hep yeteneklerini görmezden geldi. Aldatıldı, terk etti, geri döndü fakat tekrar tekrar aldatılmaya uzun süre dayanamayıp boşandı. Yaptıklarından ve yaşadıklarından pişman değildi. Ama yine de "Aziz'den başkasıyla evli olsaydım, yazarlığım bitmezdi" demişti.

Suat Derviş; Türkiye Sosyalist hareketinin önde gelen isimlerinden Reşat Fuat Baraner'in eşi. Aristokrattı ama aynı zamanda devrimci, toplumcu ve sosyal adaletten yanaydı. Fikirleri uğruna defalarca sorgulandı, sorguda 8 aylık çocuğunu

kaybetti, tutuklandı ama mücadelesinden vazgeçmedi. Yine de bir Osmanlı hanımefendisi olmasından dolayı komünistler tarafından sevilmedi. Bir toplantıda Reşat Fuat Baraner'in eşi diye tanıtıldığında "Kimsenin karısı olarak yad edilemem. Ben yazar Suat Derviş'im" demişti.

Nilüfer Saygun; kompozitör Adnan Saygun'un karısı. Macar asıllı piyanist. Adnan Saygun evlendikten sonra çalışmasını istemedi. Kendisi de istemiyordu. Hayatı boyunca da bundan pişman olmadı. Hep Adnan Saygun'a destek olmak için yaşadı.

Şayeste Ayanoğlu; Tiyatrocu Sami Ayanoğlu'nun eşi. Hamile kaldıktan hemen sonra işi bıraktı ama ilk fırsatta sahnelerine geri döndü. Üçüncü çocuktan sonra Sami Ayanoğlu sahneye çıkmasını yasakladı. Sami Ayanoğlu'nun en büyük yardımcısıydı ama oynamasına izin yoktu. Sahneye bir daha çıkamadı.

Saynur Güzelson; Şair Halim Refik Güzelson'un eşi. "Bence sanatçı evlenmemeli ikisi bir arada olmuyor..." Çok yetenekli bir ressamdı ama evlilik onun resim yapmasını engelledi.

Zuhal Tekkanat (Elif Sargun); Cemal Süreyya'nın 10 yıl evli kaldığı eşi. Cemal Süreyya, Zuhal Tekkanat'ın ikinci eşiydi. Aşıktı Süreyya'ya bu nedenle şiddet eğilimli hallerini görmezden geldi hep. Şiir yazmıyordu artık çünkü "Bir evde iki şair olmaz" demişti Cemal Süreyya. Aldatılmayı hazmedemediği için boşandı ama yeniden bir araya geldiler. Dört yıl sonra yeniden ayrıldılar. Süreyya, "Bak" demişti "Sen bir Cemal Süreyya Üniversitesi'ni bitirdin, ayrılacak da kendine dikkat et. Kimselerle görüşme." Zuhal Tekkanat buna uydu.

Selçuk Baran; Opera sanatçısı Ayhan Baran'ın eşi. "Aşk evlilik için kullanılmaz. Gümüş yerine bakırda pişir yemeğini ve aşık olmadığın adamlarla evlen." Hayali yazar olma. Yazdıklarını Ayhan Baran hiç okumadı ama Selçuk'un yazması için

de elinden geleni yaptı. İki tutkusu vardı: Müzik ve aşk. Müziğe Ayhan Baran sayesinde yakındı ama aşkı Baran'ın ihanetleri nedeniyle yaralıydı.

Magdalena Rufer; yirmi üç yıl Sabahattin Eyüboğlu'yla yaşadı. Piyanist. Eyüboğlu'nun erken ölümü Magdi için bir yıkımdı. Alkole verdi kendini. Türkiye'ye gelmişti ama yalnızdı. Çeşitli Avrupa kentlerinde verdiği resitallerle Adnan Saygun'u dünyaya tanıttı ama kendisi Türkiye'de değer görmedi.

Selçuk Uraz; tiyatro sanatçısı Ulvi Uraz'ın eşi. Piyanist. Ulvi Uraz'ın kurduğu tiyatrodaki tüm işlerin sorumlusuydu. Geriye dönüp baktığında duyduğu pişmanlığı gizlemedi. O tiyatronun başına geçtiği gün kendisini feda ettiğinin farkına vardığını söylüyor ama yine de "Ben vazgeçmeseydim o perişan olacaktı" demiştir.

Tolga Tiğin; Oğuz Aral'ın eşi. Tiyatrocu. Hamileliği nedeniyle sahneleri bıraktı. Oğuz Aral çocuğunun sahne tozları içinde büyümesini istememişti. İlk çocuk büyüdüğünde ikinci çocuk oldu ve Tolga artık bir ev kadınıydı. Gırgır dergisiyle Oğuz Aral, büyük bir başarı sağlarken Tolga artık evdeydi. Pişman değildi ama yine de "keşke" demişti, "tiyatroda kalsaydım". Ama artık çok geçti.

Nasip İyem; Ressam Nuri İyem'in eşi. Seramik sanatçısı. Kendini önce kadın, çocuklarının anası sonra sanatçı olarak tanımlardı. Nuri İyem kendisi için her zaman en büyük destekti. Başka kadınlar olurdu Nuri İyem'in peşinde ama her şeyi gelir anlatırdı Nasip'e. Üzülürdü bazen, ama ne yapsın ki, kocasına hala aşıktı. Her şeye rağmen gölgenin perdesini aralayabilmiş olmaktan mutluydu Nasip İyem. "Ancak sevdiği işi yapan insan özgürdür" derdi.

Gölge sükunet değil, üşümenin adıdır ve bunu kadınlar iyi bilir...

Kitap Tanıtımı

Özlem Özmen
EMO Adana Şubesi

Yazar : Virginia Woolf
Çevirmen : İlknur Özdemir
Yayınevi : Kırmızı Kedi
Sayfa Sayısı : 123

KENDİNE AİT BİR ODA

Kendine Ait Bir Oda, Virginia Woolf'un 1928 yılında kapılarını kadınlara yeni açmakta olan Cambridge Üniversitesi'ndeki kız öğrencilere hitaben yaptığı bir konuşması üzerine şekillenmiştir. İngiltere'de kadınların seçme ve seçilme hakkını elde etmelerinden bir yıl sonra yayımlanan kitap, o tarihten günümüze süregelen feminizm tartışmalarının başvuru kitaplarından biri olageldi.

Jane Austen ve Charlotte Bronte'den kadınların niçin bir "Savaş ve Barış" yazamadıklarına; Shakespeare'in hayali kız kardeşinden, bugün de tartışılmaya devan eden kadının yoksulluğu ve namusu başlıklarına, hatta yaratıcılığın doğasına kadar uzanan geniş bir yelpazede kalemını özgürce oynatan Woolf, kadınlara edebiyat alanında bir çıkış yolu gösteriyor.

TMMOB 5. KADIN KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

Mühendis, mimar ve şehir plancısı kadınların sorunlarını dile getirerek bunlara yönelik çözüm önerileri sunmayı amaçlayan ve TMMOB 44. Dönem Olağan Genel Kurulu'na yapılması karar altına alınan TMMOB 5. Kadın Kurultayı Ankara'da 25-26 Kasım 2017 tarihinde İMO Teoman Öztürk Toplantı Salonu'nda gerçekleştirilmiştir. Kurultaya mimar, mühendis, şehir plancıları olmak üzere toplam 350 kadın delege katılmıştır.

Kurultay öncesinde Adana, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Eskişehir, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Mersin, Trabzon, Zonguldak olmak üzere toplam 11 İKK'da yapılan Yerel Kurultaylarda belirlenen konu başlıkları çerçevesinde gerçekleştirilen ve yerel

kurultay sonuçları ile beslenen Kurultayımızın, "25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma" gününde başlatılması ayrı bir anlam taşımaktadır.

"Olağan" dönemde biz kadınların yaşadığı zulüm, baskı ve eşitsizlik "olağanüstü" dönemde daha da arttığı gerçeğinden hareketle, 20 Temmuz 2016'da başlayan ve bir yılı aşkın süredir kesintisiz devam eden "OHAL" koşullarında; "OHAL de Kadınız" temasıyla gerçekleştirilen Kurultayımızdaki ana başlıklar;

- TMMOB'de Kadın Örgütlenmesi,

- Kamu Kurumları ve Özel Kuruluşlarda, Yer Altı, Arazi, Şantiye, Fabrika, Ofis vb İşyerlerinde Çalışan MMŞP Kadınların Çalışma Yaşamında Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri,

- Eğitimde Cinsiyetçilik,

- Olağanüstü Hal Koşulları, Kanun Hükmünde Kararnameler İle Yapılan Düzenlemeler ve İşten Atmalar, Anayasa Değişikliği, Savaş Koşulları, Zorunlu Göç vb. Güncel Siyasal Gelişmelerin TMMOB Örgütlülüğüne ve Mühendis, Mimar, Şehir Plancısı Kadınlara Yansımaları,

olarak belirlenmiştir.

TMMOB’lu kadınlar, aşağıdaki tespitlerini kamuoyu ile paylaşmayı önemsemektedir:

Siyasi iktidar, 15 Temmuz darbe girişiminin ardından ilan edilen ve yaklaşık 1,5 yıldır sürekli olarak uzatılan OHAL uygulamasını muhalif kesimlerin aleyhine fırsata çevirmiş durumdadır. Sınırlı bir süreyle ve belirli amaçlar için ilan edilmesi ve sadece bu dönemle sınırlı olabilecek düzenlemeler getirmesi gereken OHAL ile bütün bir geleceğimiz şekillendirilmektedir. Parlamento işlevsiz kılınmış, anayasa askıya alınmış, KHK’lar ile yapılan düzenlemelerle yüzde 25’i kadın olmak üzere yaklaşık 100 binin üzerinde kamu emekçisi hukuksuz biçimde işinden atılmış, yüzlerce basın yayın organı kapatılmış, çok sayıda derneğin faaliyetleri durdurulmuş, kurum yöneticilerine de kamu görevinden çıkarma yetkisi verilmiş, emekçilerin kaderi tamamen bir kişinin iki dudağı arasına terkedilmiştir.

OHAL döneminde çıkarılan KHK’lar ile kazanılmış haklar gasp edilmiş, sosyal devlet anlayışından uzaklaşmış, iş güvencesinin ve sosyal güvenlik hakkının ortadan kaldırılmasına yönelik düzenlemeler hayata geçirilmiştir.

Başta kadınlar olmak üzere, çalışanlar işten

çıkartılmakta ya da ücret kesintilerine, güvencesiz ve esnek çalışmaya, taşeronlaşmaya, kreşlerinin kapatılmasına, servislerinin kaldırılmasına razı edilmek istenmektedir. Çalışanlar yandaş sendikalara üye olmaya zorlanarak çalışma yaşamında iktidarın politikalarının güçlenmesi sağlanmaktadır. Tüm bu olumsuzluklardan kadınlara düşen pay daha ağır olmaktadır. Kadınlar, toplumsal cinsiyetçi işbölümüne maruz kalmakta ve daha düşük ücretle çalıştırılmaktadırlar.

Şu ana kadar, hukuksuz ve keyfi biçimde görevlerinden ihraç edilenlerin arasında, içlerinde Birliğimize bağlı odaların şube yöneticilerinin de bulunduğu, üç binin üzerinde mühendis, mimar ve şehir plancısının yaklaşık yüzde 10’unu da kadınlar oluşturmaktadır. Yine mühendislik fakültelerinden ihraç edilen 683 akademisyenin 70’i mühendis, mimar, şehir plancısı kadınlardır. İhraç edilenlerin büyük bir çoğunluğu kendi meslek alanları dışında çalışmak zorunda bırakılmışlardır.

Artan yoksulluk, işsizlik ve iktidarın uyguladığı sosyal politikalar toplumda şiddet eğilimini ve aile içi şiddeti de artırmaktadır. Şiddete en fazla kadınlar ve çocuklar maruz kalmakta, hemen her gün bir kadın öldürülmektedir. Buna karşılık verilen cezalar yetersiz kalmakta ya da ceza uygulanmamakta kadına yönelik şiddet devlet eliyle meşrulaştırılmaktadır.

İktidar her dönemde olduğu gibi eğitim sistemini kullanarak toplumun yeniden şekillendirmeyi ve kendi varlığını sürdürebilmek adına çağdaş bilimsel laik yaklaşımlardan vazgeçerek sorgulamayan, itaatkar ve kanaatkar nesiller yetiştirmeyi hedeflemektedir. Eğitim sisteminde 4+4+4 düzenlemesi ile kız çocuklarını eğitimden uzaklaştıran cinsiyetçi yaklaşımını OHAL sürecinde pekiştirmiş, Milli Eğitim Bakanlığı’nın yandaş vakıflarla yaptığı protokollerle de müfredatta ve ders kitaplarında açık bir şekilde yer vermiştir.

OHAL çok daha erkek ve heteroseksist yapısıyla, tahakküm mekanizmalarını kadın üzerinden gerçekleştirmeye devam etmektedir. 8 Mart eylemlerinin, onur yürüyüşlerinin engellenmesi, cezaevlerine konulan kitap yasakları, kadın öğrencilerin işkence ile gözaltına alınması, gözaltında şiddet ve işkence; KHK'lar ile, kıyafetlerimize, sokaklarımıza ve siyasi irademize getirilen engeller ve yasaklar ile sivil ölüme mahkûm edilip evlere kapatılmaya, yaşamlarımız tahakküm altına alınmaya çalışılmakta; "olağanüstü" koşullar kadınlar üzerindeki baskının ağırlığını şiddetle hissettirmektedir.

OHAL koşullarında siyasi iktidarın toplumsal barış, eşitlik ve özgürlük içerisinde yaşama olanaklarımızı yok eden uygulamaları ile birlikte LGBTİ+ bireylere ve örgütlere karşı nefret söylemleri, homofobik ve transfobik söylemler muhafazakâr ve militarist bir şiddet ortamının pekişmesiyle birlikte daha da çoğalmıştır. KHK'larla, hukuki yolların kapalı olduğu bu dönemde LGBTİ kamu çalışanlarına yönelik tehditler ve hedef göstermeler artmıştır.

OHAL sürecinde katlanarak artan doğa talanı ile yaşam alanlarının ranta açılması ve özellikle ormanların, derelerin, tarım alanlarının vasfını yitirmesi ile giderek kırsal etkinliğinin yok olmasından en fazla kadınlar etkilenmektedir. Özellikle kırsal etkinlikteki kadın emeği boşa düşmekte ve kadınlar güvencesizliğe daha çok itilmektedir.

OHAL sürecinde demokratik seçimlerle göreve gelen çok sayıda seçilmiş ve muhalif kesimler başta Kürt halkının yaşadığı kentler olmak üzere KHK'larla görevlerinden alınmış, yerlerine kayyum atanarak halkın iradesi yok sayılmıştır. Milletvekilleri, belediye başkanları, insan hakları savunucuları tutuklanmış, kayyum atanan belediyelerde eş temsiliyet ortadan kaldırılmıştır. Bu belediyelerin bünyesinde kurulan kadın

dayanışma evleri ve kadın merkezleri kapatılmış veya işlevsiz hale getirilmiştir.

Bu minvalde, tüm yöneticileri seçimle gelen TMMOB'ye bağlı Kimya Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu da mahkeme kararıyla görevinden alınarak TMMOB'nin bilimden, hukuktan, emekten yana muhalif yapısına yönelik bir saldırı gerçekleştirilmiştir.

İktidarın savaş politikalarıyla yerle bir edilen kentlerde yürüttüğü mekânsal ve toplumsal müdahale; kent kültürünü ve dayanışmasını ortadan kaldırmaya, kentsel ve toplumsal hafızayı yok edip yeniden şekillendirmeye, mimari dokusunu ve özgünlüğünü yok etmeye, özellikle kırsal demografik yapıyı değiştirmeye, acele kamulaştırma ile de bölge halkını mülksüzleştirmeye yöneliktir. Bu politikaların sonucunda yaşatılan zorla yerinden etme ve göç süreçlerinden en çok etkilenenler yine, yaşam alanları elinden alınarak yeni bir yaşama mahkum edilen, kadınlar ve çocuklar olmaktadır. Yine savaş politikalarının bir sonucu olarak, adeta yaşam hakları ellerinden alınan, göçle gelen mülteci kadınların yaşadığı taciz, tecavüz, yoksulluk da katlanarak devam etmektedir. Bu durum görmezden gelinerek çoğu zaman basında bile yer bulamamaktadır.

Başta yaşam hakkı olmak üzere, düşünce ve ifade özgürlüğü, grev, demokratik protesto, toplantı ve gösteri yürüyüşleri, bilgiye erişim gibi temel haklarımız OHAL bahanesiyle antidemokratik bir şekilde engellenmektedir.

TMMOB üyesi kadınların sorunları, toplumdaki diğer emekçi kesimlerin ve kadınların sorunlarından ayrılmaz bir bütündür. Mühendis, mimar, şehir plancısı kadınlar da giderek daha fazla hak kaybına uğramakta, yasal haklarını kullanmalarının önüne engeller çıkarılmaktadır.

Toplumun bir parçası ve yansıması olarak, karma bir örgüt içerisinde mücadele etmek, bunu bir avantaja dönüştürmenin yollarını bulmak ve iç dinamiklerimizle, karma bir örgütte kadın örgütlenme modelini geliştirmek zorunluluğu ve sorumluluğumuz bulunduğu bilinciyle:

TMMOB 5. Kadın Kurultayı'nda; kadın üyelerin, TMMOB ve bağlı odalarında yönetim kurullarında ve oda organlarında daha fazla yer alarak, söz-yetki-karar mekanizmalarındaki varlıklarıyla bu mücadelenin yükseltilmesi için; mühendis, mimar, şehir plancısı kadınlara ulaşarak, örgüt içerisindeki çalışmalara aktif olarak katılımlarının sağlanması için kadın örgütlenmesini güçlendirmek kararlılığı ile bir kez daha tekrarlayarak diyoruz ki;

TMMOB'nin, üyelerinin haklarını koruması ve üyelerinin örgütlenmesini teşvik etmeye yönelik çalışmalar yapması en temel görevlerindendir. TMMOB'de kadın örgütlenmesi çalışmaları dahilinde geçmiş yıllarda düzenlenen Kadın Kurultaylarında kadınların her kademedede eş temsiliyetinin arttırılmasına yönelik kabul edilen eşit temsiliyet ilkesi doğrultusunda çalışmalarımızın henüz istenen aşamaya gelemediği aşıkardır. Kadınların temsiliyetine yönelik çalışmaların örgüt genelinde hayata geçirilmesinin takibine ilişkin çalışmaları hedefleyen TMMOB Kadın Çalışma Grubu 2018 yılında yapılacak TMMOB ve bağlı Odaların Genel Kurullarında bu sürecin takipçisi olacaktır.

- TMMOB Kadın Örgütlülüğünün diğer kadın örgütleri ile dayanışma ve bilgi alışverişi içerisinde olması, farklı şehirler ve meslek grupları arasında paylaşımın devamlılığının sağlanması ve beraber mücadele kanallarının oluşturulması/bu kanallara eklenmesi için TMMOB Kadın Çalışma Grubu çalışma yapar,

TMMOB'li Kadınlar;

- Kamudan hukuksuz olarak ihraç edildiği için uzun süredir açlık grevi yaparak haklarını aramaya ve seslerini duyurmaya çalışan Nuriye Gülmen ve Semih Özakça başta olmak üzere ihraç edilen kamu çalışanlarının biran önce işlerine iade edilmesi ve haklarını aramaları için yasal yollara başvurmaları konusunu destekler,

- OHAL sürecinde KHK'larla ihraç edilen kadınların; mesleki ve akademik bilgi üretiminin devamlılığı, bilginin toplumsallaşması ve özellikle kadınların toplumsal hayattan koparılarak sivil ölüme terkedilmelerinin engellenmesi için alan oluşturup, yan yana olma pratiklerini arttırarak, dayanışma ve mücadele olanaklarını geliştirici çalışmalar yapar,

- Sendikalarda, meslek örgütlerinde, üniversitelerde, tüm özel ve kamu kurum ve kuruluşlarında, kısaca hayatın her alanında mobbing ve taciz olaylarında kadının beyanının esas alınması ilkesine uygun olarak hukuki süreçlerin işletilmesi gerektiği inancıyla; TMMOB'nin hayata geçirdiği Cinsiyet Ayrımcılığı Takip Sekreteryası Yönergesinde tanımlanan kadının beyanının esas alınması ilkesinin uygulanmasının takipçisi olur. Kadın mühendis, mimar, şehir plancılarının karşı karşıya kaldığı taciz, mobbing, psikolojik baskı ve şiddet durumlarında mağduriyetlerin yaşanmaması için kadın meslektaş ve çalışanlarıyla dayanışma içinde olur,

- Cinsiyet ayrımcılığını körükleyen, gerici, çocuk işçi ve çocuk gelin sayısını artıran, 4+4+4 eğitim sisteminden vazgeçilerek çağdaş, laik, bilimsel ve anadilde eğitim sisteminin biran önce uygulanmasını talep eder,

- Doğanın ve kentlerin neoliberal politikaların sonucu olarak rant uğruna yok edilmesine, ekolojik sistemin tahribine karşı çıkar, toplumsal gereksinmelerin yaşanabilir çevre politikalarının

üretilecek karşılanmasını talep eder,

- KHK'larla görevinden alınan tüm seçilmişlerin görevlerine iade edilmelerini destekler,

- Savaş politikalarından en çok etkilenen kesim olan kadın ve çocukların sürgün edilmeleri yerine, savaş politikalarından vazgeçilerek savaş yerine barışı; iktidarın kentlerdeki mekansal ve toplumsal müdahalesi yerine orada yaşayan halkın kararını destekler,

TMMOB'li kadınlar olarak bir kez daha diyoruz ki;

- Yaşanan tüm bu hukuksuz süreçlerin karşısında kadınlar olarak mücadeleyi büyütecek ve her alanda eşit ve özgür yaşamın mihenk taşları olarak yer alacağız. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kadına yönelik şiddet, yetersiz istihdam ve benzeri sorunlar yetmezmiş gibi bir

de "OHAL'de ihraç edilmiş / açığa alınmış kadın" olmakla baş edebilmenin yolunun, "kolektif kadın mücadelesi"nden geçtiğini biliyoruz.

- OHAL'in yarattığı bu hukuksuzluk ve adaletsizlik ortamından kurtuluş için örgütlü bir dayanışma ve direniş halinin şartlar değişinceye kadar kararlılıkla sürdürülmesi gerektiği inancıyla;

Eşitlikçi, tüm kararlarda tüm kadınların söz hakkı olduğu bir ortamdan doğan güç ve moralle hep beraber haykırıyoruz:

**OHAL de ve HERHAL de
DAYANIŞMA ve DİRENİŞ!**

**"YILMAYACAĞIZ, SUSMAYACAĞIZ,
BİRLİKTE MÜCADELEYE DEVAM EDECEĞİZ!"**

"KADINLAR ÖRGÜTLÜ, TMMOB DAHA GÜÇLÜ!"

**2018 EMO KADIN AJANDANIZI
ŞUBENİZDEN İSTEYEBİLİRSİNİZ.**

